

Een broedgeval van de Roodhalsfuut in Groningen

Guido Meeuwissen

De meesten van ons kennen de Roodhalsfuut van winterwaarnemingen en dan vooral uit de kuststreken zoals de Waddenzee, de haven van Lauwersoog en de Eemshaven.

De Roodhalsfuut wordt bij het aanbreken van het broedseizoen echter ook op doortrek in het binnenland gezien. Zoals bekend broedt de Roodhalsfuut vanaf ongeveer 1980 jaarlijks in Drenthe: in de vennen van het Dwingelderveld en in de voormalige vloeivelden bij Diependal, Oranje (Van den Brink et al. 1996).

In onze provincie wordt op 20 maart 2010 een Roodhalsfuut waargenomen in de Blauwestad en op 10 april een adulte vogel in zomerkleed op de vloeivelden van de Suikerunie.

Op 19 mei 2010 fotografeert Egbert Boekema een Roodhalsfuut in zomerkleed vanuit de kijkhut in de Westerbroekstermadepolder (= WBM-polder). Op 5 juni volgt een melding van dezelfde Roodhalsfuut met nestindicerend gedrag op een pol met pitrus op ongeveer 150 meter afstand van de hut. Vanaf deze datum (of eerder) wordt er door het paartje gebroed op een nest met twee of drie eieren. Het nest ligt op een eilandje met pitrus en biezen en is geheel omgeven door water. Het ligt er redelijk veilig en is vooralsnog onbereikbaar voor landpredatoren. In de dagen erna krijgen verschillende vogelaars nu ook beide Roodhalsfuten in beeld en wordt het nestgedrag op foto's vastgelegd. Vanuit de hut is goed te zien dat het wijfje een grote broedvlek vertoont op de buik, de eieren keert en met haar partner regelmatig het nest met de eieren ophooft en verstevigt met plantenmateriaal. Aflos-

sing op het nest gaat gepaard met uitbundige en luidruchtige baltsrituelen. Meerkooten en Kokmeeuwen die het nest te dicht benaderen, worden bedreigd en aangevallen. Voor een leek is het onopvallende nest met het ineengedoken wijfje vaak moeilijk te ontdekken en ook de partner weet zich goed te verbergen op de plas en komt slechts met grote tussenpozen even te voorschijn, soms poetsend en duikend. In de literatuur wordt vermeld dat de wittige eieren op den duur de kleur van het nest aannemen, maar dat is mij niet opgevallen.

Ondertussen ontstaat op de Avifaunasite enige commotie over het feit of het wel zo verstandig is om dagelijks publiciteit te verspreiden over dit unieke Groningse broedgeval. Dit met het oog op verstoring door fanatieke eierenverzamelaars. Veel vogelaars besluiten om vanaf 12 juni hun vaak gedetailleerde waarnemingen en foto's van de diverse vogelsites te verwijderen of onder embargo te plaatsen. Het Groninger Landschap haalt na overleg het eerder geplaatste persbericht van haar website. De Roodhalsfuten gaan ongestoord door met broeden; het broedpaar wordt op en bij het nest gemeld op 16 en 21 juni. Door de aanhoudende droogte in juni en de wateronttrekking ten behoeve van de drinkwatervoorziening begint de WBM-polder echter in ras tempo droog te vallen. De ondergelopen graslanden zijn eind juni veranderd in een kurkdroge gras- en pitrussteppe en de snel in omvang slinkende plas raakt nu grotendeels bedekt met een dikke laag algen. Voor futen niet langer geschikt om in te duiken. Op 24 juni wordt het paartje Roodhalsfuten door een gids voor het laatst gezien, rondzwemmend voor de hut, zonder jongen. Het

nest oogt leeg en platgetrapt. Het lijkt erop dat ook de Geoorde Fuut, aanvankelijk aanwezig met 8-10 broedparen, de polder begin juli heeft verlaten. Van deze soort wordt slechts één jong waargenomen en dat is in eerdere jaren wel eens beter geweest. Voor mij wordt het slechts gissen naar de oorzaak van het mislukken van het broedsel van de Roodhalsfuut. Het nest is mogelijk verloren gegaan door predatie, door een vos, Zwarte Kraai, Blauwe Reiger of Nijlgans. Of het broedbiotoop is na de verdroging van de plas onaantrekkelijk geworden voor de Roodhalsfuten. Onervarenheid van het paar kan ook nog een rol gespeeld hebben bij de mislukte broedpoging. Misschien gaat het het komende voorjaar toch lukken, als we een nat voorjaar krijgen tenminste.

In tegenstelling tot de WBM-polder waren de Roodhalsfuten in de vloeivelden van Diependal, zoals ieder jaar, weer erg succesvol. Na de winter volgde in Diependal een lange reeks van meldingen: de eerste vogel op 8 maart, op 2 april twaalf vogels, op 24 mei zes vogels (waarvan twee juvenielen) en op 18 juli zes adulte en zes juveniele vogels.

Literatuur

- van den Brink, H., A. van Dijk, B. van Os & P. Venema 1996. Broedvogels van Drenthe. Assen.*
- Buren, A. 2010. Lente in Westerbroek. Website Avifauna Groningen.*

Roodhalsfuten bij het nest – Westerbroekstermadepolder – 8 juni 2010

